

Leden Werkgroep Laag Frequent Geluid

Naam

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

CC: 5.1.2.e

CC: 5.1.2.e

Organisatie

Provincie Gelderland

Provincie Gelderland

ODRN

VGGM/GGD Gelderland-Midden

GGD-NOG

GGD Gelderland-Zuid

Gemeente Nijmegen

ODRA

OD De Vallei

OD Achterhoek

OD Rivierenland

OD VeluweIJssel

OD Rivierenland

Telefoon

026 5.1.2.e

026

024

088

088

088

06 -

026

088

06 -

06 -

06 - 5.1.2.e

06 -

Mailadres

5.1.2.e [@gelderland.nl](mailto:5.1.2.e@gelderland.nl)

5.1.2.e [@gelderland.nl](mailto:5.1.2.e@gelderland.nl)

5.1.2.e [@odrn.nl](mailto:5.1.2.e@odrn.nl)

5.1.2.e [@vggm.nl](mailto:5.1.2.e@vggm.nl)

5.1.2.e [@ggdnog.nl](mailto:5.1.2.e@ggdnog.nl)

5.1.2.e [@ggdgelderlandzuid.nl](mailto:5.1.2.e@ggdgelderlandzuid.nl)

5.1.2.e [@nijmegen.nl](mailto:5.1.2.e@nijmegen.nl)

5.1.2.e [@odra.nl](mailto:5.1.2.e@odra.nl)

5.1.2.e [@oddevallei.nl](mailto:5.1.2.e@oddevallei.nl)

5.1.2.e [@odachterhoek.nl](mailto:5.1.2.e@odachterhoek.nl)

5.1.2.e [@odrivierenland.nl](mailto:5.1.2.e@odrivierenland.nl)

5.1.2.e [@ovij.nl](mailto:5.1.2.e@ovij.nl)

5.1.2.e [@odrivierenland.nl](mailto:5.1.2.e@odrivierenland.nl)

Programmering

Aan : De leden van de provinciale Werkgroep Laag Frequent Geluid
Van : 5.1.2.e
Datum : 19 november 2015
Betreft : Uitnodiging
T.k. : 5.1.2.e , 5.1.2.e (OD Rivierenland)
Doc.nr. : Document2

Vergadering : **Derde vergadering Werkgroep Laag Frequent Geluid**
Vergaderdatum : **Dinsdag 24 november 2015**
Tijd : **11.00 uur (tot uiterlijk 13.00 uur)**
Plaats : **Prinsenhof-B, Oranjewachtstraat, Arnhem, zaal B 1.8**

AGENDA

1. Opening en mededelingen

Kennismaking nieuwe leden van de werkgroep: mevr. (OD Achterhoek) en 5.1.2.e (OD Rivierenland)

2. Vaststelling verslag 2^e overleg Laag Frequent Geluid

Bijgevoegd bijlage 1

3. Bespreking Opzet Hoe om te gaan met (LFG) Geluidklachten

Toelichting: 5.1.2.e 5.1.2.e en 5.1.2.e
Bijgevoegd: bijlage 2

4. Beantwoording vragen Provincie-Loket

Toelichting: 5.1.2.e
Bijgevoegd: bijlage 3

5. Bespreking vervolgacties

Hoe verder met intake-vragenlijst ?
Welke doelgroepen worden benaderd ?
Hoe verder met publiciteit ?
Etcetera.

6. Rondvraag en sluiting

t.k. Ledenlijst Werkgroep LFG

Bijgevoegd: bijlage 4

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@ gelderland.nl>
Verzonden: donderdag 19 november 2015 09:51
Aan: 5.1.2.e; 5.1.2.e OD50 (5.1.2.e@odrn.nl); 5.1.2.e;
5.1.2.e; 5.1.2.e; '5.1.2.e@nijmegen.nl'
(5.1.2.e@nijmegen.nl) (5.1.2.e@nijmegen.nl);
5.1.2.e@odra.nl; 5.1.2.e@oddevallei.nl;
5.1.2.e@odachterhoek.nl; 5.1.2.e@odrivierenland.nl
'5.1.2.e@ovij.nl'; 5.1.2.e@odrivierenland.nl
CC:
Onderwerp: Uitnodiging Werkgroep Laag Frequent Geluid
Bijlagen: Agenda werkgroep LFG 24112015.docx; Kort verslag 2e overleg Laag Frequent Geluid.docx; Opzet hoe om te gaan met (LFG) geluidklachten.docx; Vragen Provincieloket over LFG.docx; Adreslijst Laag Frequent Geluid.xlsx

Beste dames en heren,
Hierbij nodig ik u uit voor de derde vergadering van de Werkgroep Laag Frequent Geluid op dinsdag 24 november om 11.00 in Prinsenhof-B aan de Oranjewachtstraat in Arnhem
De agenda en bijbehorende stukken zijn bijgevoegd.
Voor een lichte lunch zal gezorgd worden..

Met vriendelijke groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e

tel. 026 - 5.1.2.e

Save a tree... Print deze mail alleen als het echt nodig is!

**** [Disclaimer](#) ****

Kort verslag 2^e overleg Laag Frequent Geluid

Datum: 22 september 2015

Aanwezig: 5.1.2.e (Provincie Gelderland), voorzitter
5.1.2.e (Provincie Gelderland), secretaris
5.1.2.e (GGD-Gelderland Zuid)
5.1.2.e (VGGM-GGD Gelderland-Midden)
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e (gemeente Nijmegen)

Afwezig m.k.: 5.1.2.e
5.1.2.e
5.1.2.e

1. Opening en mededelingen

De voorzitter heet iedereen hartelijk welkom en meldt de afwezigen en hun eventuele vervangers.

Een voorstelrondje volgt.

De voorzitter geeft voor de aanwezige vervangers een kort overzicht van de geschiedenis die het Laag Frequent Geluid (verder: LFG) bij de provincie doormaakte wat leidde tot dit overleg.

2. Vaststelling verslag 1^e overleg LFG

Met de opmerking, n.a.v. een vraag van 5.1.2.e dat het in het verslag genoemde audiogram van de klager speciaal gaat over LFG wordt het verslag aldus vastgesteld.

3. Bespreking verdere (smart gemaakte) acties, mede n.a.v. eerdere afspraken

Stand van zaken gehonoreerde academische werkplaatsaanvraag voor onderzoek naar gehoordrempel van LFG-gehinderden: 5.1.2.e meldt dat, zodra de Medisch Ethische Commissie akkoord gaat met het onderzoeksvoorstel, de werkzaamheden kunnen beginnen.

Bezoek 5.1.2.e *en* 5.1.2.e *aan Microflow:* 5.1.2.e meldt dat het systeem (oorspronkelijk ontwikkeld voor defensie) op het platteland/in kleine gemeenten wellicht kan werken maar niet in een (dichtbebouwde) stedelijke omgeving. Conclusie: niet nu geschikt, ontwikkelingen op afstand blijven volgen.

Globaal stappenplan intake klachten LFG: opstelster 5.1.2.e geeft een toelichting op het overzicht van in totaal 11 stappen dat zij heeft gemaakt. Het is een nog erg globaal overzicht.

Uit de hieruit volgende discussie kunnen de volgende punten worden gedestilleerd:

- 1) De meldingen die binnenkomen worden ook geregistreerd door gemeenten en door de provincie (Provincieloket). Indien bekend verwijzen die gemeenten dan naar (de specialisten van) de Omgevingsdiensten. Een prima voorbeeld van deze samenwerking is de gemeente Nijmegen en de daar gevestigde ODRN.
- 2) Er is behoefte aan een duidelijke eenheid in de intake-vragenlijsten, omdat verschillende omgevingsdiensten en gemeenten ook verschillende vragenlijsten hanteren. Deze vragenlijsten zouden naast elkaar gelegd moeten worden.

- 3) Er is behoefte aan een eenduidige registratie van alle meldingen, omdat zo ook de toe- of afname gemonitord kan worden op provinciale schaal en dus op de effecten van eventueel verbeterde samenwerking tussen de instanties. Er wordt melding gemaakt van het meldingsstelsel **S@men** dat zowel door de provincie Gelderland wordt gebruikt voor de milieuklachten (zie <http://milieuklacht.gelderland.nl/Aankondigingen.aspx>) maar ook door diverse omgevingsdiensten, zoals de OD de Vallei. Wellicht is het interessant als dit stelsel wordt uitgebreid naar LFG-klachten en dan bij alle omgevingsdiensten wordt ingevoerd voor dit doel.
- 4) Dossievorming vindt gelukkig plaats bij alle omgevingsdiensten en gemeenten die meldingen over LFG krijgen. Afstemming met anderen over de wijze waarop is zeer belangrijk.
- 5) Er is behoefte aan specialisten/toezichthouders bij de diverse omgevingsdiensten op LFG-gebied. Bij de OD de Vallei werken tenminste twee klachten-coördinatoren.
- 6) Afstemming tussen omgevingsdiensten en GGD's (wat betreft het medische aspect) moet worden bevorderd.
- 7) Hoewel er dus gepleit kan worden voor eenheid in de aanpak van omgevingsdiensten en gemeenten voor het LFG-onderwerp wordt er ook gewaarschuwd voor de financiële gevolgen. De periode nadert dat de inputfinanciering van de provincie eindigt en er dus op opdrachtbasis offertes moeten worden aangeboden aan verzoeken om steun. Er zijn tenslotte thans 7 omgevingsdiensten.
5.1.2.e schetst de overleg-problematiek voor zijn regio van 56 gemeenten. Hij verzoekt de provincie aan de financiële kant ook aandacht te besteden.
- 8) Het aantal LFG-klachten is nog onbekend. Wel is bekend dat bij de OD de Vallei het aantal snel is gestegen (toename van 5).

De volgende afspraken worden gemaakt:

- 1) Een sub-werkgroepje, bestaande uit 5.1.2.e, 5.1.2.e, 5.1.2.e en 5.1.2.e gaat een voorstel voor een uitgebreid stappenplan voorbereiden dat kan worden besproken in het volgende overleg.
- 2) De provincie zal intern nagaan of het onderwerp LFG ondergebracht kan worden bij het Provincieloket.
- 3) De provincie zal op het Gelders Platform Geluid op 5 november 2015 melding maken van de voortgang in de werkzaamheden van dit overleg. Tevens zal aan de aanwezigen worden gevraagd of er ervaringen zijn met LFG-meldingen.
- 4) Het 3^e Overleg LFG zal worden gehouden op dinsdag 24 november 2015 om 11.00 uur (tot 13.00 uur) in Prinsenhof-B, zaal B 1.8 van de provincie.

Hoe om te gaan met (LFG) geluidklachten

Inleiding

Het betreft in Nijmegen 5 nieuwe klachten per jaar (landelijk 175) over laagfrequent geluid (LFG).

Laagfrequent geluidhinder is een ernstige vorm van hinder.

De gehinderde kan vaak niet inslapen of wordt 's nachts wakker van het LFG. Omdat anderen het LFG niet waarnemen wordt de klacht door zijn of haar omgeving niet begrepen en ontstaat een sociaal isolement.

Het waarnemen van LFG is afhankelijk van de gevoeligheid van het gehoor. Personen die gevoelig zijn voor LFG nemen dit waar bij lage geluidsniveaus. Die lage geluidsniveaus zijn voor anderen niet hoorbaar. Voor de ander is het dan stil. LFG wordt als hard en zeer indringend storend ervaren. Het contrast omgevingsgeluidniveau en LFG-hinder is groot. Dit versterkt het onbegrip bij huisgenoten. NB De kans is dus groot dat je het LFG zelf niet hoort.

Algemeen

LFG hinder vraagt om een speciale aanpak:

- 1) Vaak blijkt dat de gehinderde er al een jaar of meer mee rondloopt. Als de klacht langer dan 2 maanden duurt, de klacht doorsturen naar een geluidsexpert.
- 2) Zaak is dan ook om bij een klacht direct te reageren. Maak een afspraak en ga langs. Kijk van te voren of er zich bedrijven in de buurt bevinden. In bijna alle gevallen hoort de gehinderde het LFG continu. Je kunt dan gewoon overdag langsgaan. Zeker als het een rustige omgeving en/ of goed geïsoleerde woning betreft. De gehinderde zal zeggen dat de hinder vooral 's nachts is. Dat komt omdat de omgeving dan stiller is (verkeer, ed). Maar overdag is het LFG er meestal ook. Let wel op dat de gehinderde kan aangeven dat het LFG er overdag niet is. Terwijl dan misschien het LFG gemaskeerd wordt door omgevingsgeluiden.
- 3) LFG wordt altijd in de woning gemeten. Je kunt dit niet zelf meten. Wel kun je de "rust" in de woning meten in dB(A). Met de ramen en deuren dicht. Dit geeft een indicatie voor het geluidsniveau in de woning. Vaak zal dit rond de 20 tot 25 dB(A) liggen. Probeer tijdens deze meting het LFG te horen. Dat lukt alleen als je een tijdje rustig zit.
- 4) Laat de gehinderde diverse tonen horen mbv de MP3 speler en de speciale hoofdtelefoon. En noteer de frequentie.
- 5) Vraag de gehinderde of hij of zij het LFG in de woonruimte harder en zachter hoort als er door de kamer gelopen wordt. Als dat niet zo is komt het LFG in ieder geval van de muren en vloeren van de woonruimte. De kans is dan erg groot dat de LFG bron zich in de woning (of aangrenzende woningen) bevindt. Laat daarom de 230V installatie in het huis uit- en aanzetten. Eventueel per groep. Dit kan de gehinderde zelf ook eventueel 's nachts doen. De gehinderde kan dit ook bij de burens vragen. Je kunt eventueel bemiddelen.
- 6) De volgende stap is om naar bedrijven in de buurt te kijken. Zijn er luchtbehandelings units aanwezig? Dit kan één van de continue bronnen zijn.
- 7) De LFG klacht doorgeven aan een geluidsexpert als er niets gevonden wordt.

NB: Om het geluid goed te kunnen traceren is het van het grootste belang dat de klager goed aangeeft wanneer het geluid er wel én niet is. Vaak geven klagers in het begin aan dat ze het altijd horen. Maar dat is bijna onmogelijk door hun vast te stellen omdat ze vaak overdag werken en (een deel van de) 's nachts slapen of op vakantie zijn geweest. Als bekend is op welke tijdstippen er hinder is kan de bron beter opgespoord worden door de bedrijfstijden van de bron te vergelijken met de informatie van de klager.

Vragenlijst bij inkomen van geluidklachten

1.) Zijn er meerder mensen in uw omgeving die het geluid waarnemen ?.

Hoor je het zelf? Dit kan alleen als je rustig bent. Bijvoorbeeld een tijdje niet praten . Alleen luisteren. Als je iets hoort (een brommer die voorbijkomt) vraag je of de gehinderde dit ook gehoord heeft. Zo niet: gehoorschade.

2.) Hoe lang heeft u al hinder van het bromgeluid? Is er iets in uw omgeving veranderd ?

Probeer exact te achterhalen op de dag en uur nauwkeurig.

3.) Hoe omschrijft u het geluid? Hard, zacht, is het ritmisch ?.

Let op de valkuil dat de gehinderde snel zal zeggen dat het 's nachts het hardste is. De kans is erg groot dat het 's nachts meer hinderlijk is omdat het 's nachts zo stil is. Overdag is het geluid even hard maar minder hinderlijk doordat er andere geluiden zijn en/ of de gehinderde bezig is en er anders mee omgaat.

4.) Wanneer vind het plaats, is het continue of op verschillende momenten?

5) Hoort u het geluid overal in uw woning of zijn er plekken in uw woning waar u sterk of minder sterk waarneemt ?

Bij LFG: staande golven gaan rondlopen in de ruimte en is het dan waarneembaar harder en zachter? Laat CD afspelen om de gehinderde zelf te laten constateren hoe het geluid zich gedraagt in de woonruimte. De gehinderde kan dan zelf in huis tijdelijk een plek zoeken waar de hinder het minste is. En voorlopig goed kan slapen.

6.) Is er een bedrijf (industrie) bij u in de buurt ?

Samen in de buurt rondlopen.

7.) Is er een bron in uw buurt / woonomgeving? Waarom denkt u dat dit de bron is?

Let op de valkuil dat LFG-gehinderen van alles aanwijzen omdat hun hinder meestal enorm is. Laat je niet daarin meeslepen. De eerste bronnen kun je misschien direct onderzoeken. Besef dat het steeds moeilijker wordt om de LFG-bron te vinden als er verder weg gezocht wordt.

8.) Heeft u / kunt een lijst bijhouden met tijdstippen, dagen en windrichting op het moment dat u het geluid waarneemt?

9.) Heeft u gehoorklachten?

10.) Bent u bij een huisarts geweest, staat u onder medische behandeling?

Vragen Provincieloket over LFG

Op 16 november j.l. hebben 5.1.2.e en 5.1.2.e een gesprek gehad met 5.1.2.e van het Provincieloket, waar alle vragen van burgers aan de provincie centraal binnenkomen per telefoon en mail. Aan hem is toegelicht wat Laag Frequent Geluid is, welk stappenplan wordt voorbereid door de Werkgroep LFG, wat de mogelijke vragen van burgers kunnen zijn, de trend in de bekendheid van LFG, enzovoort.

Naderhand heeft 5.1.2.e nog een flink aantal vragen per mail gesteld die voor een deel al door 5.1.2.e en 5.1.2.e konden worden beantwoord, maar voor een deel alleen kunnen worden beantwoord in deze 3^e vergadering van de Werkgroep op 24 november 2015.

Voorgesteld wordt een antwoord te formuleren op de volgende vragen van het Provincie-loket:

- 1) Welke overzichten moeten er worden gemaakt, als de provincie en de omgevingsdiensten het programma **S@men** gaan gebruiken voor vragen en klachten over LFG ?
- 2) Hoeveel meldingen zijn er nu ongeveer in heel Gelderland op jaarbasis over LFG (om een indicatie te krijgen van de hoeveelheid) ?
- 3) Welke werkwijze moet er gevolgd gaan worden bij de registratie en na de registratie van de melding ?